

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

יום רביעי, י"א בתמוז התש"ע

נושאי השיעור:

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

ניתן לשמוע את שיעורי של מרן זצוק"ל בערוץ קול ברמה או ב'קו בית נאמן': 079-9270505

חידושים מתוקים וביאורים מאירים בפרשת השבוע - פרשת בלק

א. אם בלעם לא יכול לדבר למה הוא בא? ב. מדוע בלעם דרש מבלק פעם אחר פעם שבעה פרים ושבעה אילים? ג. "עינא רעה מכניסה את האדם לקבורה ואת הגמל לקדירה" ... ד. למה זכתה רות המואביה להיות אמה של דוד המלך? ה. ביאור "ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח". ה. למה ביקש בלעם מבלק "התיצב על עולתך". ו. בלעם נהפך לבלעם. ז. ה"כה" הזו שרפה לי את הלב. ח. "ומה אזעם לא זעם ה" - רומז לשני המלאכים. ט. "עם לבדד ישכון" זו ברכה. י. לחיות על קידוש השם.

"ושבעה אילים" - "ואילים"

ב. "ויזבח בלק בקר וצאן וישלח לבלעם ולשרים אשר אתו" (שם פסוק מ). ורש"י אומר: בקר וצאן, דבר מועט. בקר אחד וצאן אחד בלבד. הרבה מפרשים שואלים למה לפרש כך? בקר זה הרבה וצאן זה הרבה, אילו כתוב "כבש ופר" נאמר זה אחד, אבל כתוב "בקר וצאן" [הכוונה למין, ואפשר שזבח הרבה מהם, כמו: "גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא" (שמות ל"ד, ג), והכוונה לכל הצאן והבקר]. ורש"י לא אמר את זה מלבו, אלו דברי חכמים (עיין במדרש תנחומא). אלא חכמים שאלו, למה כתוב "וישלח לבלעם", ככה כבוד לבלעם? תביא אותו על שולחן, תאכל אתו על השולחן, תספר לו סיפורים ומעשיות, מה זה "וישלח", ככה משלחים? אלא אחרי ששמע מפיו שהוא לא יכול לעשות כלום, "היכול אוכל דבר מאומה". אמר: הבן אדם הזה סתם עשיתי לו כבוד, יצאתי לקראתו, חשבתי שהוא משהו. זה הבל וריק, אין לו כלום, לא מגיע לו. אם הוא קמצן בצורה כזאת [ולא מקלל], אז מספיק לו בקר וצאן אחד, תאכלו ביחד פר אחד.² ועכשיו תבינו למה בלעם שיגע אותו אחר כך, כל פעם אמר לו

אם אתה לא יכול לדבר, למה באת?

א. ¹ "וישמע בלק כי בא בלעם ויצא לקראתו אל עיר מואב" (במדבר כ"ב, ל"ו). בלק בכבודו ובעצמו יצא לקראתו אל עיר מואב "אשר על גבול ארנון אשר בקצה הגבול", הגיע לגבול של העיר לקבל את הפרופסור... "ויאמר בלק אל בלעם הלא שלוח שליחתי אליך לקרוא לך - פעמיים אני שולח אליך - למה לא הלכת אלי?" נכון שאתה אוהב כבוד, ואתה אוהב כסף, אתה חושב שאני לא יכול? "האמנם לא אוכל כבדך?" (שם פסוק ל"ז), אני מלך ועשיר. "ויאמר בלעם אל בלק הנה באתי אליך - הנה הגעתי - היכול אוכל דבר מאומה?" (שם פסוק ל"ח). אתה אומר: שלח שליחתי... אני לא אוכל כבדך? "היכול אוכל דבר מאומה"?! אז באמת זו קושיא על בלעם, אם אתה לא יכול לדבר, למה באת? קושיא... בא בשביל הפרסום, בשביל הפגישה, בשביל העניין. "אדם גדול". הרוויח לפחות פרשה אחת בתורה... הלכו בלעם ובלק ובאו "קריית חוצות" (שם פסוק ל"ט) להסתכל, ורש"י אומר: קריית חוצות. עיר מלאה שווקים, אנשים ונשים וטף בחוצותיה. זה כבוד שהמלך הולך לשוק הוא ועוד משהו? אלא הוא הראה לו את זה ואמר: תראה, מסכנים, ילדים כאלה ישמידו אותם היהודים. והם לא יודעים שנאמר לעם ישראל: "אל תצר את מואב, ואל תתגר במלחמה" (דברים ב' ט'). פשוט משתגעים מלהבין, אם היה בלק שולח להבדיל למשה רבנו: אתם באים עלינו למלחמה? הוא היה אומר לו: לא, אנחנו מנועים, הרי מואב ועמון הם קרובי משפחה שלנו, בני לוט שהוא בן אחיו של אברהם, אחיין של שרה, לא נוגעים בכם. ונגמר כל הסיפור.

1. שיעור זה ממסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ ביום רביעי י"א בתמוז התש"ע בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" בין מנחה לערבית. שיעור זה ניתן לשמעו באת' כסא רחמים. ברוך שמסר עולמו לשומרים.

דברי התעוררות ממרן רבנו הגדול ראש הישיבה זצ"ל לאמירת תקון חצות בימי בין המצרים

(נדפס בספרו קובץ מאמרים ח"ב עמ' ע"ב)

עד ימי רבנו הא"י ז"ל נהגו בקהלות ספרד לקונן על החורבן בשלש שבתות דפורענותא, כמה קינות באמצע התפלה (נדפסו בסדר ארבע תעניות ליוורנו), וגם את ההפטרות אמרו בניגון קינות (עיין בשו"ת הרי"ב ש"י סימן ק"ב, ובכה"ח סימן תקנ"א אות י"ד, ועוד). לעומת זאת בחול לא היה שום סימן היכר לאוירת בין המצרים, איש איש על עבודתו ועל משאו. והמליצו על כך בדרך חצות: "שָׁבַת מְשׁוּשׁ לְבָנוּ, נִהְפָּךְ לְאֵבֶל מְחֻלָּנוּ" אתמהה. עד שבא הא"י ז"ל וביטל כל מנהגי אבל וצער בשבתות, ולעומת זה תיקן אמירת "תיקון חצות" יום יום בימי החול, והילך לשונו בשער הכוונות: "מנהג טוב וכשר הוא מאוד לכל בעל נפש לשבת באבילות אחר חצי היום בכל אלו הימים, ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית וכו'. כי אז הוא התעוררות הדינים, בסוד כי ינטו צללי ערב" (וכ"כ בפרי עץ חיים, מגן אברהם, אליה רבה, באר היטב, משנה ברורה). וכן נהגו בקהלות קדושות בכל מקום. (כפ החיים סימן תקנ"א אות רכ"א).

ומרן החיד"א (בספר מורה באצבע סי' ר"ל) כתב: טוב לומר סדר תיקון רחל בכל יום מביין המצרים אחר חצות, וכן נהגו בא"י תוב"ב ע"פ כתבי רבנו הא"י זצ"ל, והוא מנהג ותיקין. ע"כ. ובספרו "שם הגדולים" (מערכת ספרים, קצור תקפו כה) כתב: ודע כי בארעא קדישא לא נמצא איש מפקפק על שום דברי תורה ורז"ל ח"ו, והכל מתאבלים על החורבן בעוה"ר ומתאמצים לומר כל לילה תיקון חצות וכו', ובימי בין המצרים בבית הכנסת הגדול וק"ק תלמוד תורה נאספים ביום קהל גדול ומקוננים ובוכים בכל

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	21:05 20:28 19:12	
ת"א:	21:02 20:31 19:30	
חיפה:	21:03 20:32 19:20	
ב"ש:	21:00 20:28 19:28	

להקריב שבעה פרים ושבעה אילים, שבעה פרים ושבעה אילים, שבעה פרים ושבעה אילים. ובלק מסכן, אין לו מה לעשות, בלעם אומר לו: ככה אני יכול לעשות, בלי זה אני לא יכול לעבוד. אמר לו [כביכול]: אתה היית קמצן עלי? עכשיו אני אראה לך... עשרים ואחד פרים ילכו לאיבוד, כולם עולות, ועשרים ואחד אילים, בסוף אמר לו: לך מפה, עזוב, די...

מי מכניס הגמל לקדירה?

ג. "ויהי בבוקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל" (שם פסוק מ"א). בשביל לקלל צריך להסתכל בעין רעה, מאז ומתמיד ידוע הדבר הזה, יש פתגם שכנראה מקורו בערבית וראיתי אותו בשם ספר מראה הילדים³ (מערכת העין אות ו') שהעולם אומרים **"עניא רעה מכניסה את האדם לקבורה ואת הגמל לקדירה"...**

יש בהם סוכר? לא פירות ממש, אלא פירות יבשים. ושוותה רק מים. לא שותה שום דבר. (והסימן שלהם עדיפם). ככה ירד לו לגמרי, ובשבת אוכל כביצה בסעודה ראשונה וכביצה בסעודה שניה, ובסעודה שלישית הוא סומך על מה שאומרים אחרים. ופירות יבשים כמו אגוזים ושקדים, תמרים לא, לא יאכל תמרים חס וחלילה, אולי יש כאלה מקילים. אבל הוא מחמש מאות להיות קיצוני ולהוריד את הסוכר לגמרי, זה הדרך היחידה. בדרך כלל אוכלים ואוכלים ואוכלים. אז דוד המלך עשה להם "אשפר" וזה אחד ממשוה בפר, חילק אותו לששה אנשים - שש משפחות. מכאן בא השם "אשפר". יש חכמים אומרים שאשפר זה משהו אחר (ענין במצודת ציון). אבל זה פירוש הגמרא בפסחים, אשפר אחד משהו בפר. ועוד משהו היה שם, "אשישה" - אחד משהו באיפה. הפירוש הפשוט [והוא דעת שמואל בגמרא שם] אשישה זה כוס יין או בקבוק יין, עד היום אומרים הטריפוליטנים "שישה" והכוונה בקבוק של יין. "סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים" (שיר השירים ב' ה') הכוונה סמכוני באשישות של יין, אבל יין חריף מדאי, מה עושים? מרפדים אותו עם תפוחים, היו שמים תפוח בתוך היין בשביל להוריד את העצמה של התרופות שלו. ככה היו עושים מאז ומתמיד, הבן איש חי כותב את זה בפרשת ניצבים (אות ד').

3. ספר מראה הילדים חיבר אותו חכם אחד לפני מאה שנה בערך וקצת יותר, שמו **רבי רפאל אוחנה**, כתב ספר מלא סגולות ומלא תרופות. יש תרופות שאולי הם טובות, "בדוק ומנוסה", ויש כל מיני סגולות וכל מיני שמות. פעם **הרב כדורי זכרנו לברכה** היה נותן קמיעות מודפסות לכל דבר, עם השמות: 'פרעון', 'קרון', 'האן'. מאיפה באו השמות האלה? פעם הלכתי לשם, קיבלתי קמיע, וברוך ה' זה עזר. הוא לא כתב אותם בכתב ידו, אלא זה קמיעות 'סטנדרט'. אחרי כך מצאתי את השמות האלה במראה הילדים. הוא כותב שם [מערכת המ"ם] אות ל"ד **שנערה אחת בלעה סם המות** (אולי בכוונה והיא רצתה להתאבד, אני לא יודע), באו לרש"ש - **רבי שלום שרעבי - בליל שבת, הוא כבר קיבל קבלת שבת, ואולי גם נכנסה שבת. מה עושים? היא מוסכנת. עמד וכתב לה קמיע**, והשמות ההם הם בדיקת השמות שכתב כדורי, אני זוכר אותם במראה הילדים. נתן לה בללוע את הקמיע והיא הקיאה את סם המות. **והרב חיד"א** רמז על זה בברכי יוסף (סי' ש"א אות ו'), אומר מעשה - לא מזכיר את מי שכתב - **שנערה אחת בלעה סם המות**, הלכו לאיזה רב וכתב לה קמיע בשבת. **מותר לכתוב בשבת כזה בשבת או לא?** והוא אומר שעל פי הרמב"ם (פיה"מ ביומא פרק ח' משנה ו') לא עושים דבר כזה, כי אפילו שפיקוח נפש דוחה שבת, זה דוקא בדבר טבעי, דבר שמבינים. אבל קמיע זה לא דבר טבעי, אפשר שיועיל ואפשר שלא יועיל. זה תלוי "אתמחי גברא ואתמחי קמיעא" (שבת דף ס"א ע"ב). ויש גברי שהם לא כותבים כלום, אפילו שמות לא כותבים, אלא כותבים "יהי רצון שתשלח רפואה שלמה..." וחותם את השם שלו, ויש אנשים כותבים קמיעות עם טבילות, ועם קלף צבי וקלף בטן, ושום דבר לא עוזר. כי הם לא ישרים. לכך צריך "אתמחי גברא ואתמחי קמיעא". אמר החיד"א זה בסדר, מה שעשה עשה. הוא לא אמר מי זה האיש, אבל אחר כך כתב רבי ברוך אפשטיין [בספר מקור ברוך ח"ג עמ' תר"ח מספר אחר שהמעשה ברש"ש אבל לא הזכיר את הברכ"י. ונראה] שקרוב לודאי שהכוונה [של הברכ"י] על הרש"ש.

מה זה "גמל לקדירה"? זה ביטוי ערבי, הערבים אוכלים גמלים, בשבילם זה מבריא⁴. עין רעה שמה את האדם לקבורה, כשמתחילים בעין רעה זה מסוכן. וזה גמרות מפורשות. כתוב ביבמות (דף ק"ו ע"א) שרב פפא אמר איזה הסבר יפה מאד, שאל אותו רבו: מאיפה הבאת את ההסבר הזה? אבא שלך בעיר? אמר לו: כן, אמא שלך בעיר? כן. "ליהי ביה עיניוהו ושכיבן" - נפטרו ההורים של רב פפא. והיה עוד סיפור בחגיגה (דף ה' סע"א), שאמרו חכמים לרבא כולם נמצאים ב"הסתרת פני מהם והיה לאכול" (דברים ל"א, י"ז), ואילו רבא היה עשיר. אמרו לו: כבודו לא בהסתרת פנים ישנו, ולא ב"היה לאכול" ישנו. אמר להם: אתם יודעים כמה אני משלם מיסים לשבור מלכא? כל הזמן הוא מפיל עלי מיסים וארנוניות ואני משלם. אבל זה לא עזר לו, באו משבור מלכא ולקחו לו מכס. ואמר רבא את הביטוי הזה "כל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני". כמה שתבחר מעיניהם ומדיבתם ומדברתם של אנשים, לא לטוב ולא לרע, תתעלם מהם, תלך בפשטות. "הולך בתום ילך בטח" (משלי י', ט'). פעם מישוה שאל את הרב עובדיה שיחיה בשנת תשל"ב - תשל"ג, אמר לו: כתוב בשולחן ערוך (סי' קמ"א ס"ו) שלא יעלו אב ובן ביחד לתורה זה אחר זה מטעם עין רעה, אם אדם לא חושש מעין רעה מותר לו לעלות? והרב דיבר אתם בשיעור ארבעים וחמש דקות על עין רעה! אמר להם: צריך לחשוש ולהיזהר ולהיזהר⁵.

למה זכתה רות המואביה להיות אמא של דוד המלך?

ד. אז מה עשה בלעם הרשע? כל חכמתו היא בעיניו, לכן היה "שתום העין" (כ"ד, ג) - סתמו לו את העין, "ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם". אמר לו בלק: תסתכל עכשיו, תטיל בהם עין רעה, ומחר ילכו. אמר לו בלעם: זה לא מספיק, צריך לבנות שבעה מזבחות, שבעה פרים ושבעה אילים. הגמרא אומרת (נזיר דף כ"ג ע"ב) **למה זכתה רות המואביה להיות אמא של דוד המלך? בגלל שאביה הראשון - בלק מלך מואב, הרי היא מואביה - הקריב ארבעים ושנים קרבנות, אין ארבעים ושנים קרבנות? שבעה פרים ושבעה אילים כפול שלש**. ויש פה רמז, **שבעה פרים ושבעה ר"ת שפ"**, מי שזוכר את הסגולה של רבי שמשון מאוסטרופול שקוראים בערב פסח, כתוב שם "רבי יוסי הגלילי גימטריא שפ", והוא גימטריא **דוד בן ישי**. (בואו נעשה חשבון, **דוד** ארבע עשרה, **4**. אומרים שחלב גמלים זה בריא לעיניים, לכן **מאד צריך להזהר בחלב נכרי אפילו במקומות שחלב טמא לא שכיח**, חי חלב גמלים חשוב. חכם אחד אמר כיון שהוא יקר, ודאי שלא יערב, אבל לפעמים הם מערבבים להשביח מקחם. היה מעשה **ברבי שאול כהן ע"ה** מחבר ספר לחם הביכורים שהיה פעם עם כמה חברים והביאו להם חלב שנכריה חלבה שם בבית מלון. אמר להם: אנחנו לא שותים, מרן כותב (יו"ד סי' קט"ו ס"א) שאם אין ישראל רואהו אסור. אמרו לו: מה יש לך? יש חכמים שמתירים אם אין חלב טמא מצוי, מה יכול להיות? מה יערבבו? אמר להם: בואו נראה עכשיו. הם לא שמעו בקולו ושתו, אחר כך באה הנכריה ואמרה להם אין החלב היום? אמרו: "אוהה, היה טעים, שמת בו משהו"? אמרה: כן, יש לנו נאקה אחת - גמלה אחת שביכרה - ויש לה חלב טעים, ערבבתי קצת... אמר להם רבי שאול: אתם רואים מה שתייתם? זהו. אז הם אומרים את הביטוי הזה שאומר "הגמל לקדירה", זה ביטוי ערבי כי הערבים אוכלים את הגמל.

5. ספר ילקוט יוסף הראשון שנדפס בתש"ל לא כתוב אפילו מי זה המחבר, כתוב רק "הר"י יוסף". מי זה הר"י? לך תנחש מי זה, יעקב יצחק, יהודה, יהושע, הכל, אחר כך כבר נודע.

שנת 68 לספ"ה, ואומרים שצריך לנכות מספר חיי"ם (68) ממנין הנוצרים, ויצא ממנין השנים לחרבן בית שני - טעות הוא, כי הבית נחרב בשנת ג'תתק"ט שהיא שנת 69 למנינם, וכדמוכח מדברי הרמב"ם בסוף הקדמתו לס' היד החזקה שכתב שחיבר ספרו בשנת אלף ק"ח לחרבן שהיא שנת ד'תתקל"ז לבריאת העולם. וכן מוכח עוד בהלכות קידוש החודש (פי"א ה"ט) ובהלכות שמטה (פי"ה ה"ה ו"ה) ובס' מעלות המדות (בהקדמת המו"ל עמוד 6 בשם המחבר) וכ"כ בשו"ת המבי"ט ח"א (סוף סימן ג') והדרישה בח"מ (ריש סימן ס"ז) והתומים (שם סק"ג) והגר"א (שם סק"ח) ובס' אבן ספיר שכן מנהג תימן. ע"ש. ומה שנמצא בכמה ספרים שחרבן בית שני היה בשנת ג'תתק"ח, היינו כשמונים מבריא את אדם הראשון (מולד ו"ד) שהיא שנה ב' ליצירה, אבל לפי מולד בהר"ד שאנו מונים על פיו, החרבן היה בשנת ג'תתק"ט. ולכן יש לנכות ממנין הנוצרים 69, וסימנין והסר ממנו יגו"ן ואנחה. [וכן מה שאומרים ששנת יצ"מ ומתן תורה ב'תמ"ח, וחרבן בית ראשון ג'של"ח וכדומה, הכל הוא לפי מולד וי"ד, אבל לפי מולד בהר"ד היתה יצ"מ בשנת ב'תמ"ט, וחרבן בית ראשון ג'של"ט, וכן רשמנו בפתח לוח השנה של הישיבה. ע"ש]. וע"ע בירחון אור-תורה התשמ"ט (סימן קט"ו) [ונדפס בספר סלת נקיה הנד"מ בקונטרס פרפראות לחכמה סי' י"ז ע"ש ב"ב]. ואכמ"ל.

יום כמצות רבינו האר"י ז"ל וכו'. ע"ש.

גם בעוב"י תונס יע"א, היה מנהג פשוט בימים אלה בבתי כנסיות לומר תיקון חצות בשעה 12.30 (בערך) בצהריים שאז הוא זמן חצות היום, ובעלי-בתים פשוטים סוגרים חנויותיהם ובאים לבית-הכנסת וחולצים נעליהם לומר תיקון רחל, ובסופו נוסח אוי לי על גלות השכינה וכו' (שתיקן מרן החיד"א), ואחריו קינה אחת מקינות הנדפסות בסידורים (קול ברמה, על היכלי, ועוד). ולבסוף: עורה נא ימינך רמה וכו' התנערי מעפר וכו' פתח אליהו וכו', וקדיש על ישראל. (ובשנת התשכ"ב שהיה מרן ר' מצליח מאזוז זצ"ל ראש ישיבת חב"ד בתנוס, הנהיג שיאמרו בתקון חצות גם קינות ליל ט"ב ויום ט"ב על הסדר, כדי שילמדו התלמידים מנגינות הקינות ביום ט"ב).

חבל שמנהג יקר זה (ככל המנהגים היפים והקדומים שלנו) הולך ומשתכח בימינו גם בין ההמון וגם בין תלמידי חכמים, ואין איש שם על לב. אם לגבי תיקון חצות בלילה ישנו תירוץ ידוע "אונסא דשינה שאני", מה נענה ביום? כדאי מאוד לחדש מנהג זה בימינו, ואם אי אפשר בחצות היום בדיק, אפשר סמוך למנחה להתאסף לומר תיקון חצות במנין. וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה בביאת גואל צדק בב"א.

ודע, שמה ששגור בפי העולם שהבית שני נחרב בשנת ג'תתק"ח ליצירה שהיא

בלעם נהפך לבלאם

ז. "ויקר אלקים אל בלעם" (שם פסוק ד'). גם בלעם יודע שהוא לא מקבל לשון קריאה וחיבה, אלא "יקרה" בה"א [אולי יקרה ה' לקראתי" (שם פס' ג)], לשון מקרה, וכן "ויקר" אותו דבר. "ויאמר אליו - בלעם אמר לה' (או למלאך, יכול להיות) - את שבעת המזבחות ערכתי ואעל ופר ואיל במזבח" (שם פס' ד'). מה אני יכול לעשות עכשיו? מה עלי לעשות? "וישם ה' דבר בפי בלעם" - שם לו חכה בפה שלו, ככה אמרו חכמים (עיין בתנחומא פרק י"ב), סגר לו את הפה, ואמר לו: "שוב אל בלק וכה תדבר" (שם פסוק ה'). הפסוק לא רצה להגיד פעמיים מה ידבר, כשאתה שומע בסוף מה אמר בלעם, אתה יודע שאלו המלים שנאמרו לו. אמרו במלה בלעם העי"ן זה שתום העי"ן - תוריד את העי"ן, מה נשאר? בלם. מה זה בלם? כשאדם נוהג באוטו יש לו בלם שלא ישתגע יותר מדאי, שהאוטו יהיה מאוזן, זה דבר ידוע. וככה ה' שם דבר בפי בלעם - בלם לו את הפה שלו. ולכן כשראה בלק שבלעם כזה אילם, לא יכול לדבר מה שהוא רוצה, אמר לו: איפה העי"ן שלך? לאיפה היא הלכה, לאיבוד? אז בוא נחליף אותה בא' - בלאם ראשי תיבות "ברח לך אל מקומך" (כ"ד י"א)... תעוף מכאן, לך מפה.

ה"כה" הזו שרפה לי את הלב

ח. עכשיו בלעם בא לדבר ונאמר לו "וכה תדבר". מה זה "וכה תדבר"? הזוהר אומר (במדבר דף ר"י ע"א) ש"כה" זו השכינה, היא נקראת כה, ויש סיבה ע"פ הקבלה מה זה "כה". מספר רבי יוסף חיים (בספרו בן יהוידע פסחים דף ס"ו ע"א) ששמע מהזקנים על הרש"ש בצעירותו⁹ כשהלך לארץ ישראל דרך בבל, והיה היא התהפכה עלינו. אבל שילכו לעזאזל כולם... הקב"ה נתן מים בשפע, "ויהי הגשם על הארץ" (בראשית ז', י"ב) גימטריא התש"ע. לא תצטרכו להביא מהאורים האלה!

9. לא יתכן שהזקנים יכירו את הרש"ש, כי המרחק גדול, הרש"ש היה בן שבע עשרה בערך בשנת ת"ק, עבר דרך בגדד כשהוא ברח מתימן בגלל סיפור. הוא היה מוכר כל מיני דברים של נשים, כל מיני בשמים וכדו', ואשה אחת ערביה חמדה אותו בלבה. אמרה לו: תעלה אלי. כשעלה, אמרה לו שהוא צריך לעשות אתה. אמר: מה פתאום? הוא יהודי! אבל היא התעקשה, אז הוא אמר לה: טוב. הלך לשירותים, מצא שמה חלון גבוה, קפץ משם ויצא בריא! אמר אם נעשה לי נס כזה אני עוזב את תימן. למה צריך את תימן הזאת?!

לומד זוהר פרשת בלק עם הזקנים בבבל¹⁰, כשהגיעו למה שאומר הזוהר ש"כה" רומז על השכינה, הרש"ש עשה אותה בדגש חזק. אמנם יש בו דגש חזק, עשה אותו חזק הרבה יותר. "ואנכי אקרה כה" (במדבר כ"ג, ט"ו). אמרו לו: מה יש לך? למה אתה כל כך צועק? אמר להם: ה"כה" הזו שרפה לי את הלב - "חרקת קלבי". ככה מביא רבי יוסף חיים ששמע מהזקנים, ואילו כנראה זקנים ששמעו מעוד זקנים שראו את הבחור הזה כשעוד היה רווק שאמר את הדבר הזה. מה הכוונה? שוב אל בלק והשכינה מדברת, לא אתה מדבר. זו הסיבה שהאשכנזים קוראים "מה טובו אהליך" בתחילת התפלה. מה אכפת לנו ממה שאמר בלעם? אלא וכי הוא מדבר? לא הוא מדבר, אלא השכינה מדברת.

"ומה אזעם לא זעם ה"

ט. "וישב אליו והנו נצב על עולתו" (שם פסוק ו'), הוא יושב ומחכה ומסתכל על העולה, נו, עכשיו תגיד מה יש לך. ובלעם אמר: "מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם" (שם פסוק ז'), שפה כל כך יפה שהיינו זוכרים את הפסוקים האלה בעל פה. "ינחני בלק" כלומר הנחני. ומה אומר בלק הזה? "לכה ארה לי יעקב ולכה זועמה ישראל. מה אקוב לא קבה א-ל" - אני יכול לעשות משהו? "ומה אזעם לא זעם ה" (שם פסוק ח'). יש זוהר בפרשת בראשית (דף כ"ג ע"א) שאמר דבר נפלא, וזה רמזו כאן בצורה נפלאה. הוא אומר שהיו שני מלאכים שאמרו בזמן המבול "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו" (תהלים ח' ה'), מה עושים בני אדם בעולם? כל היום עבירות, אנחנו צדיקים. אמר להם הקב"ה: אתם צדיקים? תרדו ותראו איזה נסיונות יש בעולם. אמרו: כן, ודאי, אנחנו מוכנים לרדת. ירדו ונכשלו כפלי כפליים - "ויראו בני האלקים את בנות האדם כי טובות הנה, ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו" (בראשית ו' ב'). ומה שמותיהם של אלה? עזא ועזאל. (הם מובאים הרבה פעמים בספרי קבלה ובזוהר, ולא מזכירים 10. כל הזמן היו לומדים זוהר, אפילו כשעושים אזכרה אנחנו לומדים משניות, לימוד מורכב מה שהרב חיד"א קבע, והם לומדים רק סבא דמשפטים. ככה כתב רבי יהודה פתאיה (בהקדמתו לפירושו על סבא דמשפטים), אמר חמישים פעם הייתי עם הזקנים, וכל הזמן קוראים "סבא דמשפטים", "סבא דמשפטים" כותב שם על הגלגלים וכו', עד שעשה על זה פירוש "מתוק לנפש".

לקראת
את גזר הדין!

פדיון נפש

בע"ה מידי יום עורכים פדיון נפש המסוגל לישועות על פי הסדר שתיקן מרן החיד"א ע"י רבני הישיבה שליט"א

פדיון נפש פרטי	פדיון נפש כללי
160 ש"ח לשם	52 ש"ח לשם

08-6727523 למסירת שעות התקשרו: (אפשר לשלוח הודעה, 17 קווי, סיועה 24 שעות)

או בעמדות נדרים פלוס

נותרו 12 עמודות ספרים להקדשה!
עלות 5200 ₪ לעמודה.

לפרטים 9105*

ובינך" (שם י"ג, ח'). אז יש לנו צורים, יש לנו גבעות, אבות ואמהות. איך אתה יכול לעזעזע את ישראל?

"עם לבדד ישכון" זו ברכה

יא. "הן עם לבדד ישכון" (במדבר כ"ג, ט'). ומאז שאמר בלעם את הפסוק הזה, עברו שלשת אלפים ושלוש מאות שנה ואנחנו "עם לבדד ישכון". פעם רבין אמר: "לא יהיה יותר עם לבדד ישכון", כרת איזו ברית של שטות עם ירדן, והעיתונים אמרו שזו הפעולה הכי טובה שנעשתה במאה העשרים, הם משוגעים וגם הוא לא בסדר... הלך לאדמו"ר מליובאוויטש, והוא אמר לו: "עם לבדד ישכון" זו לא קללה, זו ברכה! "עם לבדד ישכון". כתוב: "על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון, הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים, הרימי אל תיראי אמרי לערי יהודה הנה אלקייכם" (ישעיה מ', ט'). "עלי לך" עלי ראשי תיבות עם לבדד ישכון. "ובגויים לא יתחשב" זה רומז על מלחמת המפרץ בשנת תשנ"א. תשנ"א גימטריא לא יתחשב. יש צד של אמריקה ויש צד של חוסיין, אנחנו יושבים בפניה, לא מתחשבים איתנו, תעשו מה שתצו, בסופו של דבר הכל לטובת ישראל!

חיים על קידוש השם

יב. "מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל תמות נפשי מות ישרים" (במדבר כ"ג, י'). אומר אור החיים שראה כמה רשעים שאמרו לו אנחנו רוצים לחזור בתשובה [אבל בתנאי שמדי שאחרי שיחזרו בתשובה ימותו, כי אם הם ישרו בחיים הם ימשיכו לחטוא. והוא אמר שזה מה שאמר בלעם "תמות נפשי מות ישרים", המיתה תהיה כמו הישרים, אבל רוצים לחיות ולעשות מה שרוצים. ובאמת עיקר המעלה היא לחיות לפי רצון ה'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן].

אותם בשמותיהם. "עזא" אפשר להגיד עזה, מה יכול להיות? אבל את השני לא אומרים אותו, אלא אומרים אותם עי' וועי' וי'. ואיך רמוזים השמות של האנשים האלה? "ומה אזעם לא זעם ה'", המלה אזעם תהפוך את האותיות על פי הסדר - "מעזא", "לא זעם", תהפוך את האותיות תמצא מעזאל. אמר בלעם: אני לא יכול לדבר לא עם זה ולא עם זה, אני סגור וסתום.

עם ישראל יש להם צורים וגבעות

י. ואתה יודע למה? "כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו" (שם פסוק ט') כי עם ישראל יש להם צורים וגבעות! תקח את ההסטוריה של אומות העולם, איך היא מתחילה? מתחילה ממשוגעים... איך מתחילה ההסטוריה של רומי? שני ילדים שאמא שלהם עזבה אותם ושמן 'רומוס' ו'רומולוס', והם הלכו ליער (שכחתי למה היא עזבה אותם), ושם הייתה זאבה אחת מניקה את הזאבים, היא ראתה גם כן שני תינוקות, היניקה אותם ונעשו זאבים גדולים... אחר כך כשגדלו, באו לעיר והם יסדו את העיר רומי על שמם רומוס ורומולוס. לכן מה הפלא שברומי היה את כל האכזריות? כל הטבח כולו בא משם. הרי הם גדלו על פי זאבים! ואנחנו יש לנו אברהם אבינו! הגרמנים למשל גם כן היו ברברים, אומרים שלפני אלף שנה לא היה עם ברברי יותר מהם, והם באו והרסו את רומי כולה על כל מחמדיה ועל כל שכיות החמדה שלה, לא השאירו כלום. ואיך היו עושים? לא היו יושבים במיטה, לא היה להם בית, לא היו אוכלים מבושל, לוקחים בעל חיים חותכים אותו, משסעים אותו ואוכלים אותו. חוץ מדבר אחד שבישלו - את הבירה בישלו... ואנחנו הולכים לאברהם אבינו לפני שלושת אלפים וארבע מאות שנה, איזו חכמה, איזו נדיבות, איזו עצמה, איזה כח, איזה מסירות נפש! "ישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו", "ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם" (בראשית י"ד, י"ד-ט"ו), "אל נא תהי מריבה ביני

דיני בין המצרים לפי פסקי מרן רבנו הגדול זצ"ל

(ממה שהיה אומר בימים אלו, ומקוצר הזמן לא יכולנו להאריך בציונים ומקורות)

להקל לשמוע שירים ביום ששי אחר חצות מפני קדושת שבת, מלבד ערב שבת חזון שאז ראוי להימנע לא לשמוע שירים אף אחר חצות. (וכדעת מרן זצ"ל להתיר לשמוע שירים ביום ששי אחר חצות, כן דעת הגאון רבי נסים הכהן זצ"ל נכד מוהרמ"ך בשו"ת מעשה נסים (ח"ג סי' רכ"א אות י"ט), והגאון רבי יוסף בר שלום זצ"ל רב העיר בת ים בשו"ת ויצבור יוסף (ח"ד סי' ל"ו), והגאון רבי יהודה מועלם זצ"ל מראשי ישיבת פורת יוסף (עיין בשו"ת עין אברהם חאו"ח סי' קע"ה) ויתד היא שלא תימוט).

ו. מעיקר הדין אין איסור תספורת ותגלחת רק בשבוע שחל בו, ויש נוהגים להחמיר מר"ח אב וכן מנהג תונס. ויש נוהגים להחמיר מיום י"ז בתמוז וכן מנהגו. וראוי להחמיר לפחות כדעה אמצעית שלא להסתפר ולהתגלח מיום ר"ח אב, שלא יהיו ימי העומר שאסורים בתספורת ותגלחת כחודש ימים חמורים מימי בין המצרים, ובפרט בשנה זו [התשפ"ה] שחל תשעה באב במוצאי שבת, שאם יתגלח האדם כפי שורת הדין בערב שבת חזון, יכנס לבית הכנסת בליל תשעה באב מגולח למשעי כחתן ביום חופתו. ואשרי השם דרכיו בעולם הזה.

א. מנהג נכון וכשר לעשות תיקון חצות מידי יום בימי בין המצרים בצהרי היום, וקוראים בו תיקון רחל בתוספת קינה על החורבן. ומנהג מרן האיש מצליח ובנו מרן רבנו ראש הישיבה זצ"ל לקרוא בכל יום קינה אחת מקינות ת"ב. וכבר נתפרסם מאמר ממרן זצ"ל בחשיבות עריכת תיקון זה [ונדפס לעיל בראש העלון].

ב. בערב שבת אין עורכים תיקון חצות, ובערב תשעה באב הנכון לערוך תיקון חצות.

ג. אין לברך שהחיינו בימי בין המצרים, בין על פרי חדש בין על בגד חדש, ורק לצורך גדול כמו חולה או מעוברת וכדומה יש להקל, ואף בשבתות יש להחמיר ולא לברך שהחיינו. אמנם ברכת "הטוב והמטיב" אפשר לברך בימי בין המצרים.

ד. אין איסור מעיקר הדין ללכת לים או לבריכה בימים אלו, אבל המציאות מוכיחה שבימים אלו הסכנה מצויה ב"מ.

ה. נהגו לא לשמוע שירים וקול זמר בימי בין המצרים. אולם בשמחה של מצוה, כגון ברית, בר מצוה, סיום מסכה וכדומה נהגו להקל. וכן יש

היה הגאון רבי יצחק מוולוז'ין זצ"ל.

שר הפנים של רוסיה הטיח דברים קשים ביהודים, והרבנים מרב בקהל ותדומה מהשנאה של השר כלפיהם, לא ידעו מה לענות ושכחו את כל התשובות שלהם. לעצמם רבי יצחק חזר. השר הסתכל עליו בכעס ושאל אותו: "אולי תסביר לי למה אתה מחזיר?" ענה לו רבי יצחק: "אגיד לך. לפני למעלה משלושת אלפים שנה, היה רשע אחד שקראו לו בלעם. הוא רצה לקלל את עם ישראל, הוא אפילו קבל לשם כך הרבה כסף, אבל הקדוש ברוך הוא לא נתן לו לקלל את ישראל, במקום הקללות יצאו לו רק ברכות. באחת הפעמים הוא ברח: 'כעת יאמר ולישראל מה פעל אל'. מה פרוש הברכה הזו שיאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל? וכי זו ברכה?! בנוסף, הפסוק שלאחר מכן אומר: 'הן עם קלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישטה'. וצריך להבין, מה הקשר בין הפסוקים?

"אלא הכונה היא כך. עם ישראל יגיעו לימנים שיאמרו להם השכנים שלהם: 'מה פעל אל? בשביל מה אלקים ברא אתכם? מה אתם מוועלים בעולם? העולם לא צריך אתכם כאן'. כאשר יגיעו למצב הקשה והשפל הזה, ידעו ששם מתחילה הגאולה! 'הן עם קלביא יקום וכארי יתנשא! כל ימי צפיתי מתי תתקיים הגבואה הזאת, ועכשיו כשאני רואה שאתה מחרף ומגדף אותנו היהודים, הפכת אותנו ליותר גרועים מחיות השדה, שאלת

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

ישראל דבקים בה'

(מתוך הספר החדש "שמחת התורה" על חומש במדבר)

כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל קעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. הן עם קלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישטה (במדבר כ"ג, כ"ד).

מה פעל אל - עם קלביא יקום

ברוסיה תמיד היו ממשלות ששעו רע לעם ישראל. לפני מאות שנים היתה גם כן מלכות רשעה קזאת, והיא גזרה על עם ישראל גזרות קשות, רצתה לגרש את כל היהודים מאדמתה. בשביל לבטל את רע הגזרה, הגיעו כמה רבנים ושתדלנים למלכות, וביניהם

מה פעל אל' ולשם מה נבראנו, עכשיו אני רגוע ושמח, תכף ומיד יתקדם בננו ההמשך!'.
כמוכן שבאותו רגע נסתם פיו של אותו השר.

נחמתנו

טענה דומה מצינו בדברי רבי עקיבא. מספר בגמרא (מכות דף כ"ד ע"ב), שפעם הוא היה מהלך עם חבריו התנאים הקדושים בהר הבית השמש, וראו שועלים מהלכים בו. כלם ככו ורק רבי עקיבא צחק. שאלו אותו: "למה אתה צוחק?". שאל אותם בחזרה: "למה אתם בוכים?". אמרו לו: "מקום שכתוב בו 'והזר הקרב יומת' (במדבר א', נ"א), עכשיו

שועלים הלכו בו ולא נבכה?!" אמר להם: "אדרבא, בגלל זה אני צוחק! כתוב: 'ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריהו בן ברכיהו' (ישעיה ח', ב). מה הקשר בין אוריה לזכריה? הרי אוריה בזמן בית המקדש הראשון וזכריה בזמן בית המקדש השני? אלא ודאי כונת הנביא לתלות את נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה, בנבואת אוריה כתוב: 'לכן בגללכם ציון שדה תחרש' וגו' (מייכה ג', ב). ובזכריה כתוב: 'עד ישובו זקנים וזקנות ברחבות ירושלים' (זכריה ח', ד). לפני שנתקמה נבואתו של אוריה, לא ידעתי מה יהיה עם נבואתו של זכריה, עכשיו שראיתי בעיניי שנתקמה נבואתו של אוריה, אני סמוך ובטוח שנבואתו של זכריה מתקיימת". אמרו לו חבריו: "עקיבא נחמתנו, עקיבא נחמתנו".

גם כעת גוים סבבנו, בכל מקום מדברים נגד עם ישראל, גם ארצות הברית כבר לא תומכת תמיכה בעם ישראל ואפילו לפעמים מצרה את צעדינו, כשרואים את זה צריכים לדעת ולזכור: "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא!"

שנאה עזרת

גם בתוכנו, כלשי הסתה פרועה נגד לומדי התורה ונגד כל מי ששומר תורה ומצוות, צריכים לזכור את זה ולהתעודד. פעם חשבו חלק משמרי התורה והמצוות, שאם יהיו בצבא והיו קצינים, ישתדלו לרצות כמה שיותר את העולם החלוני, יאהבו אותם ויקבלו אותם. כפיכך שונאים את החרדים בגלל שהם לא עושים צבא ולא עובדים ולא משלמים מסים, וכאשר נתחבר אתם הם לא ישנאו אותנו.

צריך לדעת שהטענה הזאת בטעות, יסודה, כיון שאם נרצה אדם אחר על חשבון הרוחניות שלנו, דבר לא יצא לנו מזה. מלבד זאת, בעקר צריך לומר בקול גדול שזהו שקר מחלט! דבר ראשון יש הרבה חרדים שעובדים כל אחד בעבודתו ומשלמים מסים. דבר שני, כלנו משלמים מסים מלאים, ואפילו משלמים יותר מהחלוניים. הרי לנו יש משפחות ברוכות ילדים, אנחנו קונים הרבה ומשלמים על כל דבר מס ערך מוסף כמו שצריך, ששים אחוז מהמסים זה המס הזה. אלא מה? מכיון שההכנסות שלנו נמוכות ואנחנו לא משלמים מס הכנסה, הם צועקים ומתלוננים עלינו מדוע אנחנו לא עשירים...

על טענתם שאיננו מתגייסים, צריך תמיד לומר בלי לפחד: לומדי התורה משרתים בחיל התורה! גם זה חיל בצבא, החיל הכי חשוב! אל לנו לחשוב שאם החרדים יתגייסו יכבדו אותם, שהרי גם את הדתיים שמשרתים בצבא, אחינו החלוניים שונאים, לא נותנים להם להתקדם ולעלות בדרגות.

הצבור מעלים עיניו מהעבודה שרוב הנער החלוני בתל אביב לא מתגייס לצבא בגלל כל מיני סבות, כן פרסם על פי סקר שנעשה, כל העניין של הצבא או העבודה אלו סתם תרוצים למה לשנא אותנו ולחפש עלילות ברשע. השנאה האמתית שלהם היא שנאת הדת, שנאת האומה. כשמראים להם מי היו אבותיהם זה מחיב אותם וזה מציק להם מאד, לכן הם רוצים כפיכך להיות חפשיים ולברח מקל המטלות האלה, ואנחנו מפרעים להם מלגשות כן.

יהי רצון שנקים בעצמנו את דברי הפסוק 'הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא', נזכה להרים את ראשנו אל מול הקמים עלינו, וה' יחזיר את אחינו בתשובה שלמה כי כלנו בני איש אחד נחנו. אמן כן יהי רצון.

גדולי ישראל וצדיקי הדור קבעו!

הניסיון הוכיח וההצלחות מעידות כי החפץ בכל מאודו לגדול נכון בשמחה ובאהבה בלימוד התורה הקדושה

ישיבתנו הקדושה משלבת באופן נדיר ומרשים בין לימוד ש"ס בעמקות לבין היקפים מרשימים בקניית הש"ס בבקיות לצד פסיקת ההלכה באופן מעורר השתאות והתפעלות מצד גדולי התורה וראשי הישיבות הבאים להתבשם ולברך.

בראשות הישיבה עומד מורנו ורבנו הגאון הגדול רבי **חננאל כהן שליט"א** ולצדו עמו צוות תלמידי חכמים ותיק מנוסה ומתמסר.

לפרטים ולקביעת מועד למבחן
הרב אייל כהן 054-8400814 | 9105*

כל ספרי מכון ארח צדיקים ניתן להשיג:

באר שבע	בני ברק	ק. גת	אשקלון	ירושלים	נתיבות
0523953805	ישיבת כסא רחמים רח' עוזיאל 25	מחשבה טהורה 0504122763	תנות מוריה 086750841	הספריה הספרדית רחוב דוד 4, 025372265 ג. שאול 0548449460	הרב יהודה חדר 0527679513 הרב משה כהן 0504104217

הפצה ראשית *9105 שלוחה 6. דרושים עוד נציגים להפצה

זוכרים ומאירים

תורמים 2 ערכות ל-2 ילדים נזקקים, לזכור ולכבודו של מרן ראש הישיבה וצוק"ל, שבידך באופן אישי במשך שנים רבות את התורמים לספריינקט גדול זה.

ותזכו להתברך על ציונו הקדוש והטהור על ידי תלמידיו חכמים מופלגים, שיעתירו בעדכם לבשורות טובות ויתמללאו כל משאלות לבכם לטובה.

במשך שנים לקח מרן וצוק"ל את הספרינקט המרגש הזה קרוב לליבו ו**גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם!**

אמץ ילד

כמה שמחה
לקבל ילקוט חדש!

ב-360 ש"ח אתה מאיר לילד בצידו חדש!

400 ילדים

ממשפחות נזקקות

יפתחו את שנת הלימודים הבאה, בשמחה בהרגשה טובה וברגל ימין, עם ערכת בית ספר חדשה הכוללת ילקוט חדש, מחברות וכלי כתיבה.

בוכתין!

תבחר לך ילד או משפחה,
וה' ישמח את שלך!

ניתן לחרום בהעברה במקאית לפקודת:

תמכין דאורייתא - ירך יעקב (ע"ד)

קוד מוסד - 38365

בנק דיסקונט סניף 139 מס' חשבון 166712355

חייג עכשיו ותרומם ערכה:

055-6763536

ידע חדע

ע"ב, ואחד אשכנזי - רבי ברוך אפשטיין (ספר ברוך שאמר עמ' רל"ח) ששאמר: לא קשיא מדי [לא קשה כלל]. יש פסוק בישעיה (נ"ב, א): "לבשי בגדי תפארתך ירושלים עיר הקדש כי לא יוסיף יבא עוד ערל וטמא". מה פרוש הדברים "לבשי בגדי תפארתך"? אומר רבי דוד קמחי - הר"ק (זה בו דורו של הרמב"ם, נפטר שלושים שנה אחריו), "בגדי תפארתך" של ירושלים זה העם היהודי. לא הנוצרים ולא הערביים. "לבשי בגדי תפארתך ירושלים עיר הקדש". ומה זה בגדי תפארתך? "כי לא יוסיף יבא עוד ערל וטמא". לכן זה מה שאומר כאן הפסוק: "התנערי מעפר קומי", "התנערי מעפר" זו ירושלים. "התנערי מעפר קומי, לבשי בגדי תפארתך עמי". מה הם בגדי תפארתך? עמי! זה עם ישראל, והקשיא אינה קשיא בכלל, לא צריך פרופסור שיעשה לנו פאב ראש... (גליון 341 אותיות ה' ו-ר).

בליל שבת יש לנו תפלות מיוחדות. יש לנו פיוט "לכה דודי", והפיוט הזה התפשט בעולם כלו. ומי חבר לכה דודי? חכם "משלנו" - רבי שלמה אלקבץ. הוא היה בן דורו של מרן [הבית יוסף], וגיסו של רבי משה קורדובירו. והוא כתב פיוט "לכה דודי" בטוב טעם, ופעם אחת פרופסור אחד אמר: "השיר הזהדר הזה שמיליונים אומרים אותו בליל שבת, יש בו טעות גסה". מה הטעות? כתוב שם: "התנערי מעפר קומי, לבשי בגדי תפארתך עמי". לבשי לשון נקבה, עמי לשון זכר. מה זה לבשי? לבש צריך לומר! לבש, בסדר. אבל מה נעשה בהתחלה? "התנערי מעפר קומי" - נאמר "התנערי מעפר קום" בגלל שאחר כך כתוב עמי? מה נעשה? אבל הוא [הפרופסור] לא ידע את הפסוק, לא הבין את הר"ק, לא הבין כלום. **באו שני חכמים, אחד גירפאי שלנו - רבי דוד חזקוני** (ספא של רבי יצחק חור, אבי אמו) בספר "חכמה ומוסר" גירפאי תש"ב (דף ס"ט

למען חספר

"אמרתי עד שיבא אליהו, והנה אליהו הגיע..."

"בית א-ל" זו הישיבה של המקובלים שקיימת שלוש מאות שנה, והיא נוסדה על ידי חתונתו ורבו של הרש"ש, הרש"ש זה רבי שלום שרעבי, באשר ברח מתימן הוא הגיע לשם, ואמר: אני שמש, אני לא יודע כלום, תנו לי רק לאכל ומקום ללון בבית הפנסות. אמרו לו: טוב, ללון אין בעיה, גם תבן גם מספוא רב עמנו - אתה רוצה לאכל תבן ומספוא - גם מקום ללון" (בראשית כ"ד, כ"ה)... אבל מדי פעם הוא היה מקשיב, עושה את עצמו ישר, והוא מקשיב. ופעם אחת עמדו כל התלמידים וכל הרבנים [והקשה להם איזה ענין] ולא הבינו, ובראשם היה רבי גדליה חיון (הוא היה ראש הפולל) וגם הוא אמר: אני לא מבין את זה עד שיבא אליהו. והרש"ש אמר לעצמו: זה לא כל כך קשה, זה פשוט, יש למעלה הקדמה שכתב אותה רבנו הא"ר, ועל פי אותה הקדמה הדברים ברורים, והם בסדר גמור. אבל מה הוא געשה? יאמר: אני השמש יודע תשובה לקשיא? געשו ממני חוכא ואטלולא, אני לא עושה ככה. **אז אחרי שהלכנו כלם, הוא לקח את הספר שהם היו לומדים בו - "עץ חיים" וכתב על דף את ההסבר שלו.** והנה אחרי הצהרים באו להמשיך ללמוד וראו את הדף הזה, אמרו: הרב, "פתקא [פתק] נפלה משמאי [מהשמים]", יש לנו כאן פרוש יפה מאד לקשיא של הרב. והרב אמר: מה, באמת? תקראו את הפרוש. קראו את הפרוש והרב אמר: כן, זה ממש אליהו הנביא כתב. אני אמרתי עד שיבא אליהו, והנה אליהו הגיע... שביע הבא היתה עוד קשיא אחרת, אז כתב הרש"ש עוד, וככה כמה פעמים, והרב אמר: צדיקים לחפש מי זה הכותב, זה לא כתב יד של אליהו הנביא, אני מפיר אותו... זה כתב יד של מישוה אחר, ואנחנו רוצים לברר מיהו.

אז באה בתו של רבי גדליה חיון, ואמרה לו: אבא, בשעת הצהרים אני רואה את החור הזה שכל הזמן אומר שהוא שמש, וכל הזמן הוא ע"פ (יש לו ספרות? אין לו ספרות... אבל ככה הוא עושה), והוא כתב את זה. הרב שמע את זה ואמר: באמת? שלום, בוא הנה, איפה אתה? אמר לו: אני כאן, אני מכין לכם את האוכל. מה הרב רוצה ממני? אמר לו: מי כתב את זה? אמר לו: אני יודע? אולי פתקא נפלה משמאי. אמר לו הרב: זה לא פתקא נפלה מן השמים, זה פתקא נפלה מכאן, שמאי ראשי תבות "שלוש מזרחי" ישמרהו אלקים... אתה כתבת את זה! אמר לו: לא, אני לא כתבת. אמר לו הרב: אתה כן כתבת, תגיד את האמת! אמר לו: כן, אני כתבת. אמר לו הרב: אז אתה יודע ללמוד, למה באת בתור שמש, מאז קוראים לו המקובלים השמש (גליון 342 הערה 2).

הלכה נאמנה

בן איש חי (פרשת פינחס שנה שנייה הלכה י"ד): **לא יתן תבשיל וישום משקה תחת המטה, מפני שרוח רעה שורה עליהם, אפילו אם הם מכסים בכלי ברזל.** זאת אומרת, אפילו משקאות שסגורים בבקבוק, לא ישים אותם תחת המטה. **אבל בשו"ת יביע אמר** (ח"א חיד"ס סי' ט') **מביא בשם הרב תורת חיים** (בשבעות דף ט"ז ע"ב) **שזה דוקא אם ישנו עליהם, אבל אם לא ישנו עליהם מתיר. ויש להזהר אפילו באוכלין חיים.** כי אמנם במקרא כתוב תבשיל (בפסחים דף ק"ב ע"א) יש ראשונים שגורסים כן, וכ"ה לשון מרן בש"ע יו"ד סי' קט"ז ס"ה), ויש מי שאמר אכלין חיים כמו ענן וכדו' מתיר. אבל כתבו בשם הגר"א (עץ חכמת אדם בבית אדם שער אסור והתר איתו ס"ג) שפעם הביאו לו ענן והוא לא רצה לאכל אותו. אמר: זה אכלין תחת המטה! (הוא לא רצה את זה, אבל הוא הרגיש ברוח הקדש שזה היה תחת המטה). וכן הבן איש חי מחמיר אפילו באוכלין חיים. **ואפילו בדיעבד אסור לאכל, ודלא כהרב שבות יעקב.** (ח"ב סי' ק"ה), שהוא סובר שדבר שהוא מחמת רוח רעה, לכתחלה לא ישים, ובדיעבד [שפךר הניח מתחת המטה] בסדר. **ויש אומרים שזה דוקא תחת מטה שישנים עליה אבל מטה שישבים עליה בשעת אכילה אין חשש.** היו להם מטה שישבים עליה בשעת אכילה, ומטה לשנה. **והרב תורת חיים** כתב שגם מטה שישנים עליה זה דוקא אם ישנו עליה, אבל אם בניתם לא ישנו, ושמך אכל ולקחת אותו מתיר וכו', קל וחומר במטה שבכלל לא ישנים עליה. **וראו להזהר בכל גונא** [בכל האפונים]. **ויש נזהרים שלא יניח מאכל תחת השלחן, בגמרא כתוב "מטה", ויש מוספים עוד. ופה עירנו** (בגדאד) **אין נזהרים בזה ומניחים תחת השלחן, השלחן קטן, ומביאים קל מיני דברים, מעדנים ומאכלים לאורחים וכדומה, שמים חלק מהדברים מתחת לשלחן, או אם גמרנו לאכל מהם, שמים את מה שנסאיר מתחת השלחן. ובספרי הקטן ובפעלים** (ח"ב חיד"ס סי' י"ב) **כתבתי בזה.**

ולגבי אכל שמתחת המטה, יש אומרים דוקא אם זה על הרצפה ממש, כלומר קרעק עפר. אבל אם זה לא על הרצפה ממש, אלא זה מרצף מתיר. יש כמה צדדים. לכן במקרה שיש הפסד מרבה, מתירים את זה. וכן [אפילו] אם יש הפסד מועט, ויש ילדים קטנים שרוצים איזה ממקט וכדומה [שהיה תחת המטה, על רצוף], יש גם כן כמה צדדים. פתאים כלם בכך החיים יו"ד סי' קט"ז (ס"ק מ"מ-מ"ד), ספר פה החיים ליונה דעה, המחבר זצ"ל הפסיק באמצע, והשלים את זה מרן הרב עובדיה (שיחיה). ואם יש ארגז מתחת המטה, לפי מי שאומר שקרעק זה דוקא של עפר, זה מתיר. אבל מי שמחמיר ואוסר אפילו מרצף, גם בארגז שמתחת המטה וישנו עליו הוא יחמיר. לכתחלה נזהרים בזה. רק לפעמים יש בעיה, יש שתי מטות אחת על השנייה, ואם מישוה יש לו אכל במטה שלו למטה, זו בעיה. לכן שלא ישים אותה על המטה, מה יכול להיות? יגנובו לו אכל? לא יגנובו. רק פסח יגנובו. (גליון 418 אותיות א' ו'ד).